

ROCZNIK TARNOWSKI

TARNOWSKIE TOWARZYSTWO KULTURALNE

ISSN 1641-6902

TOM

30

HISTORIA

BIOGRAFIE

WSPOMNIENIA

RECENZJE

JUBILEUSZE

KALENDARIUM

2025

„Rocznik Tarnowski” 2025, tom 30
© 2025 Tarnowskie Towarzystwo Kulturalne

Adres redakcji:
Rynek 20–21, 33–100 Tarnów
www.rocznik-tarnowski.pl

Wydawca:
Tarnowskie Towarzystwo Kulturalne

Rada Naukowa:
Ryszard Banach, Adam Bartosz, Andrzej Niedojadło, Andrzej Szpunar

Komitet redakcyjny:
Marcin Borys, Mieczysław Czosnyka – redaktor naczelny, Paweł Juško,
Krzysztof Kamieński, Dariusz Kobylański,
Marek Popiel – redaktor techniczny, Marek Smoła, Wojciech Sypek

Recenzent tomu:
Marta Rymar – Muzeum Rzemiosła w Krośnie

Redakcja techniczna, projekt typograficzny, skład i łamanie:
Marek Popiel

Projekt okładki i ekslibrisów:
Marek Karpiński

Korekta:
autorzy, redakcja

Projekt finansowany z budżetu Miasta Tarnowa

Druk:
Totem.com.pl sp. z o.o.
ul. Jacewska 89, Inowrocław

ISSN 1641–6902

Narodziny nowej tradycji – Ogólnopolski Konkurs Skrzypcowy im. Zenona Felińskiego

*Konkurs, który nie miał prawa
być „pierwszą edycją”*

Są takie momenty w życiu muzycznym, które – choć dzieją się po raz pierwszy – wyglądają, jakby trwały od dziesięcioleci. Jakby miały swoją tradycję, ustalony rytuał, wierne grono słuchaczy i aurę wydarzenia, na które się czeka, a nie które dopiero się zaczyna. Tak właśnie wyglądał I Ogólnopolski Konkurs Skrzypcowy im. Zenona Felińskiego, który odbył się dniami 22–25 maja 2025 r. w Krakowie.

Konkurs, który powstał z idei, pasji i uporu. Konkurs, który zanim wybrzmiał pierwszy dźwięk musiał zmierzyć się z ogromnym zainteresowaniem, ponieważ zgłoszeń napłynęło tyle, że organizatorzy zmuszeni byli przed czasem zamknąć nabór. W polskim życiu muzycznym zdarza się to rzad-

ko. W przypadku pierwszej edycji – niemal nigdy. A jednak wydarzyło się. I to w Krakowie – mieście, w którym sztuka zajmuje szczególne miejsce i posiada bogatą tradycję. Organizatorem Konkursu była Szkoła Muzyczna I Stopnia Nr 1 im. Stanisława Wiechowicza w Krakowie, która we współpracy z Akademią Muzyczną im. Krzysztofa Pendereckiego oraz Fundacją Muzyczne Horyzonty, podjęła się zadania stworzenia wydarzenia, które z założenia miało przekraczać ramy szkolnego przedsięwzięcia. Pomyśłodawcą koncepcji był Bartłomiej Pęcherski – nauczyciel skrzypiec i kierownik sekcji z tejże szkoły muzycznej, a także autor niniejszego artykułu.

Główną ideą przyświecającą organizatorom było stworzenie wydarzenia, które w naturalny sposób łączyłoby ambicję artystyczną z troską o rozwój muzyków młodego pokolenia. Konkurs miał nie tylko wyłonić i wypromować najbardziej utalentowanych skrzypków, lecz także otworzyć przed nimi przestrzeń do realnego rozwoju – zarówno poprzez występ na scenie, jak i kontakt z wybitnymi pedagogami zasiadającymi w Jury oraz pozostałymi uczestnikami z różnych ośrodków muzycznych w Polsce. Całość działań nakierowana była na to, by Konkurs stał się wydarzeniem o długofalowym wpływie – impulsem, który rozbudzi ambicje, pogłębi wrażliwość i umocni w młodych artystach przekonanie, że droga muzyczna, którą obrali, jest warta włożonego wysiłku.

Konkurs w założeniu miał także wymiar upamiętniający, ponieważ jego patronem jest Zenon Feliński – wybitny polski pedagog, urodzony w Tarnowie, a później mocno związany z Krakowem, gdzie przez wiele lat pracował w PWSM, a także publikował liczne książki metodyczne, do dziś ukazujące się nakładem Polskiego Wydawnictwa Muzycznego. Profesor Zenon Feliński był postacią wyjątkowo zasłużoną dla polskiej kultury muzycznej: odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz uhonorowany nagrodą I stopnia Ministra Kultury i Sztuki. Wśród jego uczniów znajdują się znakomici muzycy, którzy byli laureatami znaczących konkursów skrzypcowych oraz koncertmistrzami wielu wspaniałych orkiestr.

Wysoka ranga i prestiż

Konkurs nie miał charakteru lokalnego. Już od pierwszej edycji stał się istotnym przedsięwzięciem o zasięgu ogólnopolskim, objętym patronatem instytucji, które rzadko angażują się w debiutujące



Fot. Prof. Zenon Feliński



Jury konkursu: mgr Bartłomiej Pęcherski (sekretarz Jury), prof. Wiesław Kwaśny, prof. Marcin Baranowski, prof. Łukasz Błaszczyk, prof. Agata Szymczewska, fot. K. Mika

projekty. Od początku nadawało to mu rangę inicjatywy o ambicjach porównywalnych z najważniejszymi konkursami skrzypcowymi w kraju.

Honorowy patronat objęli Prezydent Miasta Krakowa – Aleksander Miszański, Narodowe Centrum Kultury oraz Narodowy Instytut Muzyki i Tańca. Wśród patronów medialnych wydarzenia znaleźli się: TVP Kultura, TVP3 Kraków, Radio Kraków, Radio Kraków Kultura, Portal Presto, Magazyn Presto Junior, Polmic.pl, Przesłuchania.com, Magazyn Hejnał Oświatowy, Krakow.pl, Kurier Muzyczny, Kulturatka.pl, Krakow Nasze Miasto oraz NetFan.pl i NetFanKids.pl. Partnerami konkursu byli: Kolekcjoner Starych Instrumentów – Robert Pałys, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Drukarnia Dagra Druk, Galeria Kwiatów i Antyków, Swing Hotel, Pawlikowscy, AleNuty.pl, All Muses – Agencja Artystyczna, Marcin Siwiec, Artonus, Studio Filmowe Kontakt Media, Osemkowa.pl, Fundacja Bielecki-Art, Citrea Design, Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kameralistów, AMST, Gabe, Evana Music

Studio, Nowe Centrum Administracyjne, Wydawnictwo Universal Edition oraz Towarzystwo Muzyczne im. H. Wieniawskiego w Lublinie.

Przesłuchania konkursowe odbywające się w salach Szkoły Muzycznej I stopnia Nr 1 im. Stanisława Wiechowicza w Krakowie oraz Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie oceniało Jury w składzie: prof. dr hab. Wiesław Kwaśny – przewodniczący Jury (AM im. K. Pendereckiego w Krakowie), prof. dr hab. Marcin Baranowski (AM im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu i AM im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy), prof. dr hab. Łukasz Błaszczyk, (AM im. G. i K. Baciewiczów w Łodzi), dr hab. Agata Szymczewska (prof. UMFC w Warszawie). To wybitni pedagodzy i muzycy, których nazwiska wzbudzały respekt wśród uczestników. Jednocześnie – jak podkreślali młodzi skrzypkowie oraz ich nauczyciele – Jury okazało się niezwykle uważne, życzliwe i precyzyjne w ocenie. Członkowie komisji wielokrotnie zaznaczali, że poziom uczestników był bardzo wysoki,

dlatego zdecydowali się przyznać dużą ilość nagród, doceniając zaangażowanie i pracę młodych artystów.

Wydarzenia towarzyszące

Szczególnym momentem Konkursu okazało się wystąpienie wieloletniego ucznia i asystenta Zenona Felińskiego – prof. Bolesława Bieniasza. Jego wykład pt. „Profesor Zenon Feliński (*28 XI 1898, Tarnów – †23 VI 1971, Kraków) – postać, działalność, otoczenie, epoka” stanowił niezwykle opowieść o nauczycielu i mentorze. Prof. Bieniasz przybliżył atmosferę czasów, życiorys Felińskiego oraz jego słynne powiedzenia z lekcji, ukazując nie tylko mistrzostwo pedagogiczne, ale również pasję, z jaką kształtował kolejne pokolenia skrzypków. Wykład poruszył zgromadzonych – sala była wypełniona po brzegi, a wśród słuchaczy znalazła się również rodzina prof. Felińskiego.

Całe wydarzenie zostało zarejestrowane i prawdopodobnie zostanie wykorzystane w powstającym filmie poświęconym Zenonowi Felińskiemu. Organizatorzy przygotowali również wystawę poświęconą patronowi Konkursu, którą można było oglądać w Szkole Muzycznej I Stopnia Nr 1 im. Stanisława Wiechowicza w Krakowie. Na wystawie znalazły się publikacje metodyczne, wydania nutowe,

a także fotografie i dokumenty Zenona Felińskiego udostępnione przez Bolesława Bieniasza. Dodatkowo zaprezentowano materiały pochodzące z teczki Felińskiego przechowywanej w archiwum Akademii Muzycznej im. K. Pendereckiego w Krakowie. Wystawa wspaniale uzupełniała część edukacyjną Konkursu, przybliżając uczestnikom i publiczności postać oraz dorobek patrona wydarzenia.

Kiedy młodzi artyści prezentowali swoje umiejętności na scenie podczas przesłuchań konkursowych, na zapleczu trwała równie fascynująca część wydarzenia: wystawa instrumentów kolekcjonera Roberta Pałysa, który ufundował główną nagrodę dla zdobywcy Grand Prix w postaci skrzypiec ze swojej kolekcji. Uczestnicy mogli wypróbować kilkanaście cennych, zabytkowych instrumentów. Oprócz prezentowanych instrumentów mogli również zapoznać się z ofertą pozostałych partnerów konkursu, takich jak PWM, Osemkowa.pl czy Gabe.

Do udziału w Konkursie przystąpiło 114 uczestników z całej Polski. Na krakowskich estradach zaprezentowali się przedstawiciele ośrodków muzycznych z całego kraju: Warszawy, Krakowa, Katowic, Wrocławia, Poznania, Gdańska, Bydgoszczy, Rzeszowa, Lublina, Częstochowy, Łodzi, Zielonej Góry oraz innych



Wykład Profesora Bolesława Bieniasza, fot. P. Markowski

mniejszych miejscowości – tych, w których pasja do muzyki rodzi się często w kameralnych salach lekcyjnych, ale potrafi wypełnić największe sale koncertowe.

Przesłuchania rozgrywały się w pięciu grupach wiekowych. Uczestnicy z pierwszych trzech grup występowali w Auli Szkoły Muzycznej I stopnia Nr 1 im. St. Wiechowicza, a skrzypkowie z grupy IV i V w Sali Kameralnej AM im. K. Pendereckiego. Choć przesłuchania miały formę konkursu, ich atmosfera daleka była od sportowej rywalizacji. Każdy występ był formą koncertu – recitalu przygotowanego specjalnie na tę okazję.

Wielu uczestników prezentowało bardzo trudny repertuar sięgając po utwory wymagające dojrzałości. Niejednokrotnie pojawiały się występy, które skłaniały do refleksji, że właśnie w tej chwili rodzi się artystyczna osobowość – taka, którą być może usłyszymy za kilka lat na estradach największych sal koncertowych. Zadanie członków Jury nie ograniczało się jedynie do oceny technicznej gry. Liczyła się muzykalność, zdolność opowiedzenia poprzez dźwięk własnej historii oraz spokój sceniczny – cechy, które rzadko spotyka się u tak młodych wykonawców. Ten niezwykle czas, chwile napięcia tuż przed wejściem na scenę, skupione spojrzenia młodych skrzypków, momenty artystycznego uniesienia – wszystko to zostało uchwycone przez konkursowych fotografów Konrada Mikę i Piotra Markowskiego. Dzięki ich pracy powstał obraz konkursu widziany nie tylko ze sceny, ale również zza kulis.

Repertuar prezentowany przez uczestników był niezwykle różnorodny – od miniatur, technicznych etiud i kaprysów po wirtuozowskie kompozycje romantyczne oraz ambitne dzieła muzyki współczesnej. Wśród nich szczególne miejsce zajmowały utwory polskich kompozytorów XX i XXI w.

Z myślą o podkreśleniu ich znaczenia i popularyzacji twórczości rodzimej, ustanowiono Nagrodę Specjalną im. Zenona Felińskiego za najlepsze wykonanie utworu polskiego. Był to gest symboliczny, wpisujący się w ideę Konkursu jako przestrzeni dialogu między tradycją a nowoczesnością. Przesłuchania dostarczyły słuchaczom pełnego spektrum emocji. Były pęknięte struny, zerwane włosie, momenty wzruszenia i chwile absolutnego skupienia, kiedy na sali panowała cisza. Zdarzało się, że młody wykonawca w obliczu scenicznego wyzwania odnajdywał w sobie siłę większą niż podczas prób, a tremę przekuwał w dodatkową energię. Wielokrotnie moż-

na było dostrzec na twarzach członków Jury oznaki uznania – jakby gra młodych skrzypków przypominała, że Konkurs to przestrzeń dla rozwijających się talentów. Podczas przesłuchań najpełniej ujawnił się charakter wydarzenia: nie jako rywalizacji, lecz spotkania – pokoleń, tradycji i wrażliwości, które w muzyce znajdują wspólny język.

Koncert Laureatów

Pięknym zwieńczeniem Konkursu stał się Koncert Laureatów. W niedzielny wieczór, 25 maja Sala Koncertowa AM im. K. Pendereckiego w Krakowie pękała w szwach – publiczność była tak liczna, że wielu słuchaczy stało, by uczestniczyć w tym wyjątkowym wydarzeniu. Powietrze przesycone było oczekiwaniem i skupieniem, a aktorka Wiktoria Filus, prowadząc koncert z naturalną elegancją, subtelnie dopełniała atmosferę tego wyjątkowego święta młodych talentów. Na scenie zagrali laureaci pierwszych miejsc z wszystkich grup wiekowych: Nina Bluj, Stanisław Węgrecki i Wiktoria Puto, a także Zoja Syguda oraz Natalia Dragan.

Zwiewczeniem Koncertu Laureatów było pełne dojrzałości wykonanie pierwszej części II Koncertu skrzypcowego d-moll Henryka Wieniawskiego przez zdobywczynię głównej nagrody Grand Prix oraz 1. miejsca w grupie III – Łucję Pych, która tego wieczoru potwierdziła, że zachwyciła Jury nieprzypadkowo. Publiczność mogła usłyszeć dzieła Twardowskiego, Wieniawskiego, Kraemera, Sibeliusa, Brahmsa i Szymanowskiego. Wśród występujących artystów znalazła się również Alicja Harabasz, laureatka Nagrody Specjalnej im. Zenona Felińskiego za najlepsze wykonanie utworu polskiego kompozytora XX/XXI w.

Na koncercie obecni byli znamienici goście. Z Lublina przyjechała prof. Teresa Księżka-Falger, która osobiście wręczyła Nagrodę Towarzystwa Wieniawskiego w Lublinie w postaci recitalu w ramach „Harmonii Starego Miasta 2026”. Prof. B. Bieniasz uhonorował zdobywczynię Nagrody Felińskiego, a Rektor Akademii, prof. dr hab. Mariusz Sielski, przekazał Nagrodę Rektora w postaci występu z orkiestrą Akademii Muzycznej w sezonie artystycznym 2025/2026. Wśród partnerów i fundatorów obecnych na koncercie znaleźli się również m.in. Janusz Bielecki, przedstawiciele rodziny Pawlikowskich, lutnik Marcin Siwiec oraz wspomniany już Robert Pałys, który osobiście przekazał laureatce Grand Prix swoje skrzypce.

Ogłoszono również laureatów pozostałych miejsc, wyróżnień oraz nagród specjalnych. Przyznano m.in.:

- Nagrodę Specjalną Fundacji Muzyczne Horyzonty dla najmłodszego uczestnika – Melek Albayrak,
- Nagrodę Specjalną Fundacji Bielecki-Art dla najlepszego uczestnika ze szkoły muzycznej I stopnia – Łucja Pych oraz II stopnia – Zoja Syguda,
- Nagrodę Rektora Akademii Muzycznej w Krakowie – Joanna Habich,
- Nagrodę Towarzystwa Muzycznego im. H. Wieniawskiego w Lublinie – Emilia Linka i Natalia Szymczyk,
- Nagrodę im. Zenona Felińskiego – Alicja Harabasz,
- Nagrodę Studia Filmowego Kontakt Media – Natalia Dragan.

Podziękowania i kolejna edycja

I Ogólnopolski Konkurs Skrzypcowy im. Zenona Felińskiego nie mógłby odbyć się bez zaangażowania wielu osób i instytucji. Dziękujemy Dyrekcji Szkoły Muzycznej I Stopnia nr 1 im. S. Wiechowicza – dr. Sebastianowi Oroniowi i Barbarze Pęcherskiej, Akademii Muzycznej im. K. Pendereckiego oraz Fundacji Muzyczne Horyzonty. Wyrazy wdzięczności kierujemy do rodziny Zenona Felińskiego oraz prof. B. Bieniasza za wzruszający wykład i materiały do wystawy, a także do rektora Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego – prof. Mariusza Sielskiego oraz kierownik Katedry Skrzypiec i Altówki – prof. Oriany Masternak.

Szczególne podziękowania składamy Wiktorii Filus za poprowadzenie Koncertu Laureatów, fotografom za wspaniałą dokumentację wydarzenia oraz Robertowi Pałysowi za ufundowanie instrumentu dla laureatki Grand Prix. Składamy również serdeczne wyrazy uznania artystkom z Galerii Kwiatów i Antyków w Krakowie, które przygotowały wyjątkowe bukiety zdobiące scenę podczas przesłuchań i Koncertu Laureatów, nadając wydarzeniu niepowtarzalny charakter i elegancję.

Dziękujemy także wszystkim partnerom, patronom medialnym i darczyńcom, a także przyjaciołom Szkoły Muzycznej im. S. Wiechowicza w Krakowie – Przemysławowi Stępakowi, Januszowi Bieleckiemu i radnemu Piotrowi Opoździe. Szczególne słowa uznania kierujemy również do nauczycieli i pracowników Szkoły Muzycznej im. S. Wiechowicza w Krakowie, którzy przez wiele dni intensywnie pracowali i wspierali organizację Konkursu, dbając o jego płynny przebieg i wyjątkową atmosferę. Zachęcamy do śledzenia strony Ogólnopolskiego Konkursu Skrzypcowego im. Z. Felińskiego www.wiechowicz.pl/felinski, a także obserwowania mediów społecznościowych: Facebook – www.facebook.com/konkurs.felinski, Instagram – www.instagram.com/konkurs.felinski. Mamy nadzieję, że ta inicjatywa będzie nadal się rozwijać, i już dziś zapraszamy do Krakowa na kolejną edycję Konkursu, która odbędzie się w maju 2027 r.

Bartłomiej Pęcherski